

EKONOMICKÁ FAKULTA TUL
Centrum oceňování majetku

TECHNICKÁ
UNIVERZITA
V LIBERCI



Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU



Národní
plán
obnovy



Specializační studium
Oceňování obchodních závodů (podniků)
Finanční řízení podniku 9/14

Ing. Šárka Hyblerová, Ph.D.
+420 485 352 481
sarka.hyblerova@tul.cz
www.com.tul.cz

9. Interakce podniku a finančního trhu. Finanční systém, finanční instrumenty.



Obsah

- **Podnik a finanční trh**
- **Finanční systém**
- **Finanční instituce**
- **Finanční instrumenty**



Podnik a finanční trh

- Finanční trhy představují systém, který potřeby jednotlivých ekonomických subjektů v oblasti peněžních zdrojů uvádí do souladu.
- **Prostřednictvím finančních trhů dochází k přesunu peněžních zdrojů od momentálně přebytkových subjektů (věřitelů) k momentálně deficitním subjektům (dlužníkům), a to nejlépe takovým subjektům, které je dokáží co nejefektivněji využít.**
- K přesunu peněžních zdrojů je využívána celá řada instrumentů (úvěry, vklady, cenné papíry...)



Finanční trhy

- Finanční trhy jsou součástí **finančního systému**, který je tvořen:
 - **Finančními dokumenty (instrumenty)** – peníze, vklady, úvěry, majetkové i dluhové cenné papíry, devizy i valuty, atd.
 - Devizami rozumíme bezhotovostní peněžní prostředky v cizí měně
 - **Finančními trhy** = místa, kde dochází k nákupu a prodeji finančních instrumentů (peněžní a kapitálový trh, devizový trh, trh termínový atp.)
 - **Finančními institucemi** = subjekty, které vytváření finanční instrumenty a obchodují s nimi (banky, pojišťovny, investiční společnosti, burzy, podílové fondy, leasingové společnosti atd.)



Finanční systém

- V ČR je zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance, péče o finanční stabilitu vymezena jako jeden z klíčových úkolů ČNB.

§ 2

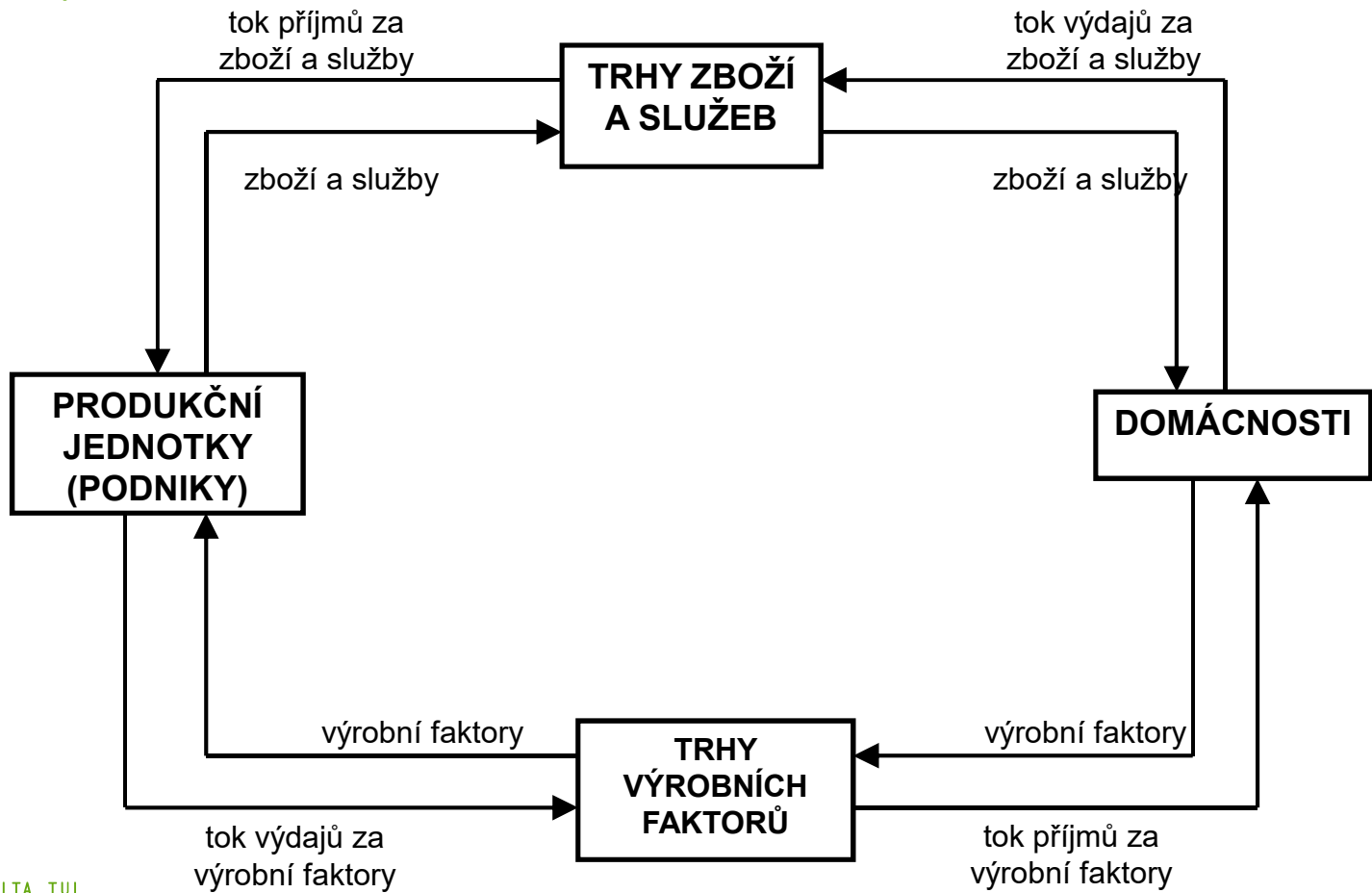
(1) Hlavním cílem České národní banky je péče o cenovou stabilitu. Česká národní banka dále pečuje o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v České republice. Pokud tím není dotčen její hlavní cíl, Česká národní banka podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu a obecné hospodářské politiky v Evropské unii se záměrem přispět k dosažení cílů Evropské unie. Česká národní banka jedná v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství.



Finanční systém poskytuje (ve vazbě na podnikové finance)

- **Platební systém** (pro úhradu zboží a služeb),
- Mechanismus pro **získávání zdrojů pro realizaci (nejen) investičních akcí**,
- Možnosti pro **řízení rizika** (např. pojištění),
- Informace o **ceně peněz**.

Finanční řízení podniku 9/14



Finanční řízení podniku 9/14

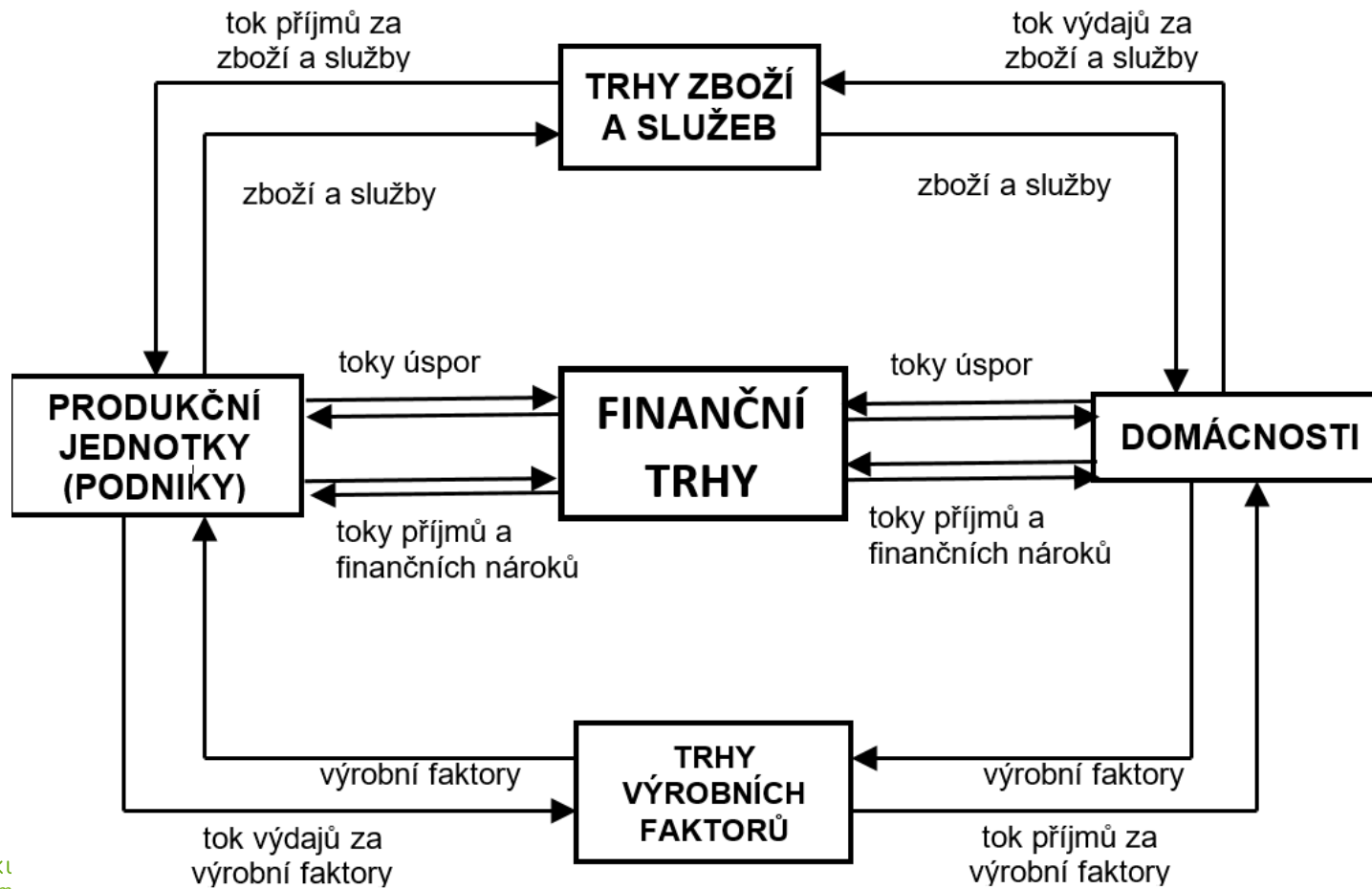
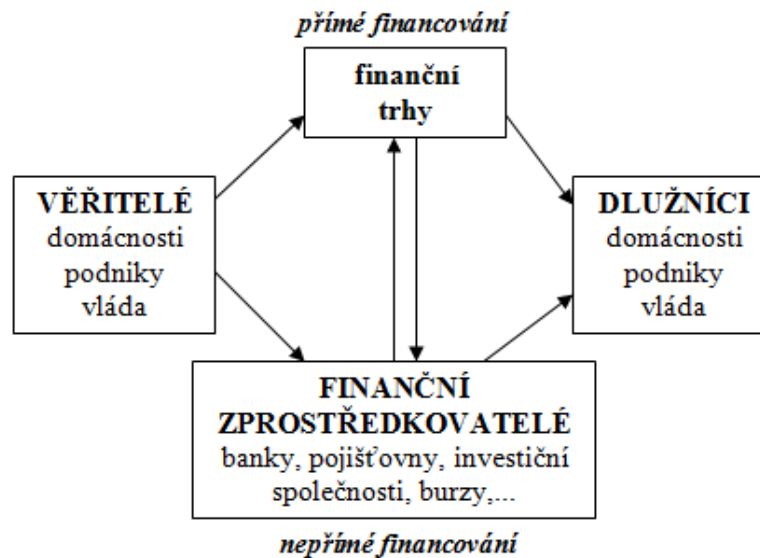


Schéma finančního trhu



Polouček S. a kol. Peníze, banky, finanční trhy (2009)

Polopřímé financování:

finanční zprostředkovatel ve formě brokera či dealera pouze poskytuje informace o možných nákupech a prodejích finančních instrumentů.

Nevýhody přímého financování:

- náklady (informační i transakční),
- relativně nižší likvidita investice do podnikových projektů.



Dokáže eliminovat finanční zprostředkovatel

Kategorizace finančních trhů

1) dle doby splatnosti obchodů

peněžní trh

= systém institucí a instrumentů zabezpečujících pohyb různých forem krátkodobých peněz/ finančních instrumentů se splatností do 1 roku,

kapitálový trh

= systém institucí a instrumentů zabezpečujících pohyb různých střednědobého a dlouhodobého kapitálu mezi ekonomickými subjekty (splatnost delší než 1 rok).

Kategorizace finančních trhů

jedná se o nové emise finančního instrumentu či nikoli

primární trh

= dochází k prvotnímu prodeji (emisi) určitého instrumentu nebo k poskytnutí úvěru klientovi,

sekundární trh

= dochází k obchodům s již dříve emitovanými instrumenty.

Kategorizace finančních trhů

dle teritoria

- národní trhy,
- mezinárodní trhy.

4) dle doby mezi sjednáním a realizací obchodu

spotové trhy

= k realizaci obchodu dochází bezprostředně po jeho sjednání (nebo do několika málo dnů),

termínové trhy

= k realizaci obchodu dochází až po určité době, ale všechny relevantní náležitosti (včetně ceny) jsou dohodnuty při sjednání obchodu.

Kategorizace finančních trhů

dle způsobu organizace trhu

organizovaný trh (burzy cenných papírů)

= podmínky obchodování jsou přesně vymezeny,

- obchodování probíhá ve stanoveném čase, na stanoveném místě, ve stanoveném množství daného finančního aktiva, stanovenými způsoby, stanovena je tvorba cen, způsob vypořádání obchodů, subjekty, jež mohou obchod realizovat, ...

volný trh

= volnější podmínky,

- obchodování probíhá prostřednictvím subjektu, který obchody organizuje nebo přímo mezi bankami popř. dalšími finančními zprostředkovateli.

Finanční instituce

- Klíčovou úlohu na finančních trzích plní finanční instituce v roli finančních zprostředkovatelů při tzv. **nepřímém** financování.

- obchodní banky,
 - spořitelní a úvěrní družstva,
 - pojišťovny,
 - instituce kolektivního investování,
 - burzy,
 - organizované mimoburzovní trhy.
 - platební instituce,
 - atd.
- } depozitní finanční instituce
- } nedepozitní finanční instituce

Finanční instrumenty

- ***Finančními dokumenty (instrumenty)*** – peníze, vklady, úvěry, majetkové i dluhové cenné papíry, devizy i valuty, atd.

Finanční instrumenty k provádění platebního styku

- bankovní převody v podobě **hladkých plateb**
 - příkaz k úhradě či inkasu
- **dokumentární platby**
 - dokumentární akreditiv,
 - dokumentární inkaso,
- **platební karty,**
- **směnky, šeky**

Hladké platby

Příkaz k úhradě

- majitel účtu dává bance příkaz, aby provedla platbu z jeho účtu ve prospěch účtu jiného subjektu,
- rychlý, levný a jednoduchý nástroj.
- jednotlivě, hromadný, trvalý příkaz k úhradě.

Základní náležitosti:

- **bankovní spojení plátce a příjemce, částka, splatnost,**
- konstantní symbol (*označuje charakter platby*),
- variabilní symbol (*k identifikace platby u příjemce*),
- specifický symbol (*číselný údaj po dohodě s bankou*),
- doplňující údaje.

Příkaz k inkasu

- příjemce platby dává bance příkaz, aby na jeho účet byl připsán příslušný obnos,
- banka příjemce žádá banku plátce o provedení inkasa z účtu plátce,
- majitel účtu – plátce – musí dát souhlas,
- je dohodnuto, kdo je oprávněn zadat příkaz k inkasu, může být stanovena i max. částka.

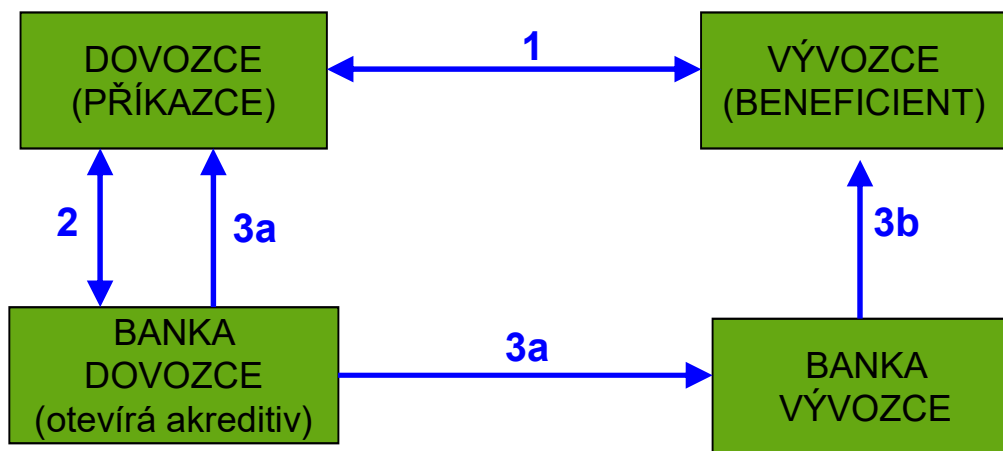
Dokumentární platby

- platby, které se uskutečňují výhradně oproti **předání dokumentů** (dispoziční dokumenty - námořní list, skladištní list atp.)
- používané zejména v **zahraničním** obchodě;
- s cílem eliminovat riziko nesplacení protistranou;
- vývozce vyžaduje, aby měl kontrolu nad zbožím až do okamžiku zaplacení, dovozce, aby platil až po převzetí zboží;
- *existují mezinárodní pravidla pro užívání dokumentárních plateb – vydává **Mezinárodní obchodní komora** (Paříž) – UCP 500; URP 522;*
- *v ČR – **Občanský zákoník** (pouze stručně)*

Dokumentární akreditiv

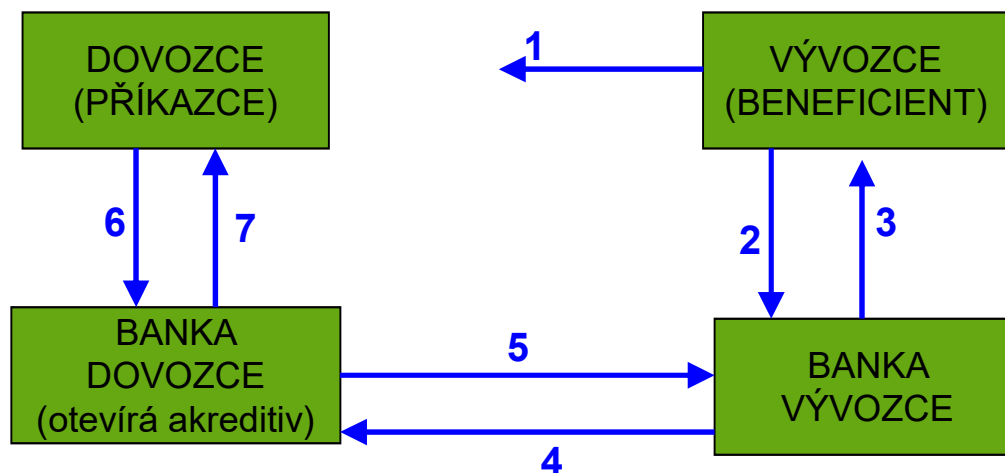
- představuje písemný **závazek banky** zaplatit třetí osobě (příjemci akreditivu, dodavateli, vývozci) z účtu příkazce (dovozce) stanovenou částku, pokud příjemce akreditivu bance řádně předloží požadované dokumenty;
- Klient - DOVOZCE, na jehož příkaz banka vystavuje akreditiv, získá potřebné dokumenty a obvykle i zboží až po jeho zaplacení!

Dokumentární akreditiv - otevření



- 1 – kupní smlouva + sjednání podmínek akreditivu;
- 2 – jednání o otevření akreditivu;
- 3 – oznámení o otevření akreditivu.

Dokumentární akreditiv - použití



- 1 – odeslání zboží;
- 2 – předání dokumentů;
- 3 – kontrola dokumentů + platba;
- 4 – předání dokumentů;
- 5 – platba;
- 6 – dovozce platí platby spojené s akreditivem;
- 7 – dovozce získá dokumenty.

Výhody/nevýhody dokumentárního akreditivu

Výhody:

- vývozce má garanci banky na zaplacení dohodnuté ceny (po splnění akreditivních podmínek);
- dovozce má zajištěno, že po zaplacení získá předmětné dokumenty.

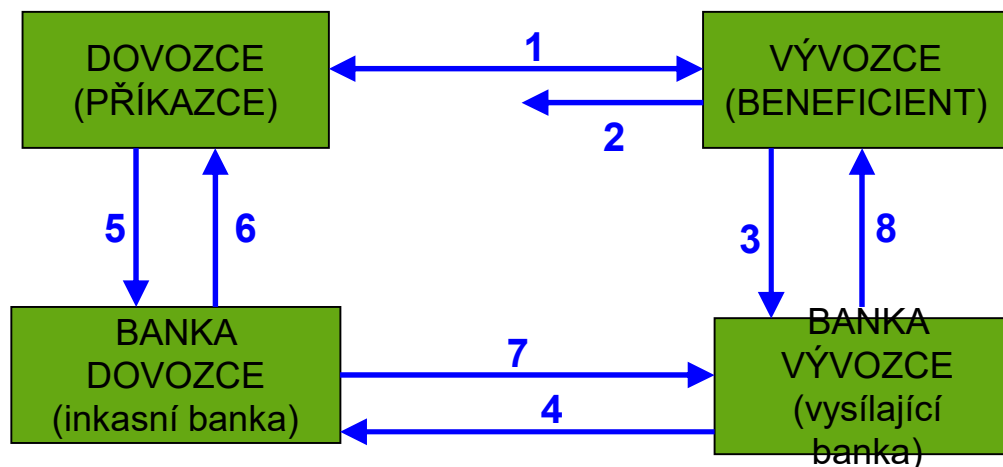
Nevýhody:

- relativně časově náročné,
- pro dovozce spojeno s náklady v podobě provizí bance.

Dokumentární inkaso

- představuje platební instrument, kdy vývozce dává příkaz své bance, aby pro něj sama inkasovala (resp. prostřednictvím korespondenční banky) od dovozce (odběratele) příslušnou peněžní částku oproti předání dokumentů;
- banka nepřebírá žádný závazek;
- pro vývozce představuje vyšší riziko než dokumentární akreditiv (ale riziko je stále nižší než u hladkých plateb);

Dokumentární inkaso



- 1 – kupní smlouva + sjednání inkasních podmínek;
- 2 – odeslání zboží;
- 3 – žádost o provedení inkasa + předání dokumentů;
- 4 – příkaz k inkasu + předání dokumentů;
- 5 – platba;
- 6 – předání dokumentů oproti platbě;
- 7 – převod plnění (platba);
- 8 – převod plnění (platba).

Výhody/nevýhody dokumentárního inkasa

Výhody

- je levnější než dokumentární akreditiv;

Nevýhody

- plnění (platba) není bankou garantována.

Finanční řízení podniku 9/14

EKONOMICKÁ FAKULTA TUL
Centrum oceňování majetku



Děkuji za pozornost

Ing. Šárka Hyblerová, Ph.D.
Centrum oceňování majetku

+420 485 352 481
sarka.hyblerova@tul.cz
www.com.tul.cz